

6. Sukhomlyn, O.A. (2023). *Dydaktychni zasady formuvannia tsyfrovoi kompetentnosti studentiv filologichnykh specialties* [Didactic principles of forming digital competence in students of philological specialties]. *PhD thesis*. Institute of Pedagogy of National Academy of Educational Sciences of Ukraine. Kyiv, 263 p. [in Ukrainian].

7. Chernenko, A. (2021). *Informatsiino-tsyfrova kompetentnist yak kliuchova vymoha suchasnoi ukrainskoi osvity* [Information and digital competence as a key requirement of modern Ukrainian education]. *Education Challenges*, No. 2(26), pp. 38–51. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 08.08.2025

УДК 37.013:2-13

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.336512>

Володимир Лобков, студент III курсу бакалаврату
Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти
Національного університету “Львівська політехніка”
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-9187-9280>

ПОРІВНЯЛЬНА МІФОЛОГІЯ В КОНТЕКСТІ ГУМАНІЗАЦІЇ ОСВІТИ

У статті висвітлено потенціал порівняльної міфології як інструмента гуманізації освіти. Проаналізовано міфологічні структури різних культур, з'ясовано їхню роль у формуванні універсальних цінностей, моральної свідомості, емпатії та міжкультурної толерантності. Наголошено на наративній природі міфів, що сприяє емоційному зануренню учнів у навчальний матеріал, розвитку уяви, символічного мислення та етичної рефлексії. Розглянуто можливості інтеграції міфології в освітній процес через літературу, культурологію, психологію, мистецтво, масову культуру, зокрема відеоігри. Показано, що архетипи, образи та сюжети міфів залишаються актуальними засобами пізнання світу й себе у сучасному суспільстві. Обґрунтовано, що вивчення міфології сприяє формуванню цілісної, культурно свідомої та морально відповідальної особистості.

Ключові слова: порівняльна міфологія; міфи; освітній процес; освітні програми; архетипи; гуманізація освіти.

Літ. 11.

Volodymyr Lobkov, Third Year Bachelor Student of the
Educational and Research Institute of Law,
Psychology and Innovative Education,
Lviv Polytechnic National University
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-9187-9280>

COMPARATIVE MYTHOLOGY IN THE CONTEXT OF HUMANIZATION OF EDUCATION

This article investigates the pedagogical and cultural potential of comparative mythology within the framework of educational humanization. Through the analysis of mythological structures and archetypal motifs across various world cultures, it highlights how myths reflect collective experiences, value systems, and symbolic thinking. The study demonstrates that engaging students in comparative mythological narratives fosters intercultural dialogue, promotes tolerance, and develops a deeper understanding of both cultural diversity and universal human values. Myth is presented not merely as a historical or literary artifact but as a dynamic educational tool capable of shaping empathetic, morally reflective, and culturally aware individuals. The article further explores the narrative and emotional richness of mythological content, emphasizing its efficacy in stimulating imagination, ethical reasoning, and self-reflection. Drawing on thinkers such as K.Jung, Eliade, and D.Campbell, it outlines how myth helps process internal conflicts and life transitions by offering archetypal frameworks for meaning-making. In this context, myths become crucial for the development of students' symbolic and critical thinking, contributing to the formation of integral personalities capable of engaging with complex moral and existential questions. Moreover, the article analyzes how mythology permeates contemporary popular culture—especially video games, films, and literature—providing learners with tools to decode the mythological subtexts of modern narratives. This integration of comparative mythology into education is proposed as a means to enrich interdisciplinary curricula, fostering a holistic approach to knowledge and identity formation. Overall, the study positions mythology as a vital medium through which education can cultivate not only cognitive skills but also emotional, ethical, and cultural competencies in students, making it a cornerstone of humanistic pedagogy.

Keywords: comparative mythology; myths; educational process; educational programs; archetypes; humanization of education.

Постановка проблеми. У сучасному освітньому дискурсі дедалі виразніше постає потреба у переосмисленні гуманітарної складової навчального процесу. Гуманізація освіти передбачає не лише формальне включення гуманітарних дисциплін до навчальних прог-

рам, а й створення умов для розвитку цілісної, культурно укоріненої особистості, здатної до критичного мислення, етичного самовизначення та інтеркультурного діалогу. Водночас досвід освітньої практики засвідчує певну маргіналізацію традиційних гуманітарних знань, зокрема міфології,

яка нерідко трактується як архаїчна, несучасна або суто академічна галузь знання. Проте саме порівняльна міфологія – як інтердисциплінарна царина, що поєднує елементи історії, філософії, літературознавства, культурології, релігієзнавства та когнітивної науки – здатна стати ефективним інструментом гуманізації освітнього процесу. Проблема полягає в тому, що потенціал порівняльної міфології як освітнього ресурсу залишається недостатньо дослідженим і слабо інтегрованим у педагогічну практику, зокрема у сферу формування світоглядної чутливості, культурної рефлексії та емпатії. Постає необхідність осмислення, яким чином систематичне вивчення міфів різних культур сприяє вихованню толерантності, уявлення про універсальні й відмінні риси людського буття, а також формує метакогнітивні навички розуміння символічного мислення та наративних структур. Отже, науково-освітній інтерес до порівняльної міфології потребує не лише філологічної або історико-релігієзнавчої інтерпретації, а й переорієнтації в бік педагогічної інновації – розкриття її потенціалу як інструменту культурної і світоглядної гуманізації освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Використання міфології в педагогіці має глибоку традицію – як інструмент культурного виховання, розвитку уяви, символічного мислення та етичного формування. Цілий ряд провідних педагогів і мислителів прямо або опосередковано включали міфологію в освітню практику чи концепцію виховання. С. Рик у статті “Педагогічна міфологія в українському освітньому просторі” вказує на причини та джерела виникнення і функціонування міфологічних сюжетів в навчальному середовищі. Підкреслює той факт, що міфологічні сюжети про богів були першими педагогічно-виховними, дидактичними засобами, за допомогою яких молоде покоління переймало традиції та досвід предків. Автор також аналізує вплив міфотворчості на педагогічну науку та освіту [3]. L. Doherty у своїй праці “Theory and the Teaching of Mythology” висвітлює специфіку зростаючого впливу міфу на педагогічну науку, освіту і практику в умовах поглиблення інтеграційних процесів. Здійснює постановку питання про виокремлення міфології в окрему галузь теоретичного знання [6]. L. Goldstein у статті “The Pedagogical Power of Myth in Teacher Education” зазначає, що в процесі навчання та виховання важливо знати, на якому етапі життя людина починає потрапляти під вплив міфічних уявлень. Авторка розкриває значення деміфологізації вітчизняної та європейської освітніх систем і акцентує на тому, що кожна міфологема приховує в собі як негативні, так і позитивні аспекти. Педагоги повинні володіти стратегією управління міфологічними процесами у сфері освіти; знати природу і функціональність педагогічної міфології, бачити позитивний і негативний потенціал міфів, вміти активізувати корисні та нейтралі-

зувати шкідливі наслідки їх дії [7]. Б. Беттельхейм психоаналітик і педагог у книзі “The Uses of Enchantment: The Meaning and Importance of Fairy Tales” показав як казки (форми міфу) допомагають дітям опрацьовувати внутрішні конфлікти, страхи, комплекси. Його підхід глибоко вплинув на дитячу педагогіку в США та Європі [9]. Р. Mesquida, F. Maurício, E. Bernz у статті “The Pestalozzi Method: Mathematics as a Way to the Truth” окреслюють вчення Йогана Генріха Песталоцці, який хоч і не працював з міфологією безпосередньо, але його принцип “виховання серця, розуму й руки” створив гуманістичну платформу, на якій пізніше розвивалися підходи, що включали казки й міфи. Він наголошував на важливості розвитку вродженого потенціалу дитини в гармонії з природою; така ідея добре узгоджується з символічними й космогонічними міфами [8]. Драма-терапія Еліаса Морено передбачає використання міфів у формі театральної гри чи драма-терапії, що стало засобом психоемоційної реабілітації та творчого розвитку в педагогіці особливих потреб і емоційного навчання. У багатьох країнах створюються інтердисциплінарні курси, які поєднують міфологію, літературу, релігієзнавство, мистецтво, історію та філософію для формування цілісного світогляду учня. Наприклад, освітні програми, натхненні ідеями К. Юнга, Р. Штайнера чи Д. Кемпбелла з’являються в альтернативних школах і програмах “психологічної грамотності”.

Мета дослідження. Метою даного дослідження є обґрунтування значення порівняльної міфології як інструменту гуманізації сучасної освіти, а також виявлення шляхів її інтеграції у навчальний процес з метою формування культурної чутливості, критичного мислення, уявлення про світоглядне розмаїття та символічне мислення в учнівської та студентської молоді. Реалізація цієї мети дозволить посилити гуманітарну складову освітнього процесу, сприяючи становленню особистості, здатної до усвідомленого сприйняття культурної спадщини людства та відповідального включення у глобальні ціннісні й світоглядні процеси.

Виклад основного матеріалу. У сучасній парадигмі освіти особлива увага приділяється гуманізації навчального процесу – орієнтації на розвиток особистості, її моральних та культурних цінностей. У цьому контексті порівняльна міфологія виступає як потужний інструмент формування світогляду, сприяючи глибшому розумінню універсальних архетипів та міжкультурного діалогу. Залучення міфологічного матеріалу в освітню практику дозволяє інтегрувати гуманістичні принципи в процес пізнання, формуючи критичне мислення, емпатію та етичну свідомість. Порівняльна міфологія передбачає аналіз і зіставлення міфів різних народів з метою виявлення спільних структур, сюжетів і символів, що відображають фундаментальні аспекти людського буття. Через інтерпретацію образів ге-

роя, жертви, творення та трансформації освітній процес набуває екзистенційного виміру. Наприклад, аналіз міфів про культурних героїв (Геракл, Гільгамеш, Прометей) дозволяє учням осмислити поняття відповідальності, жертвності та боротьби з обставинами. Такі теми сприяють розвитку морального мислення та ідентифікації з ідеалами, що мають гуманістичне значення [7, 159]. Порівняння міфологічних структур різних культур актуалізує проблему культурної різноманітності, водночас відкриваючи шлях до усвідомлення універсальних цінностей. Освітній процес побудований на міжкультурному діалозі, дозволяє формувати толерантність, повагу до іншого та глибше розуміння соціокультурного контексту. Наративна природа міфології є особливо ефективною з педагогічної точки зору. Вона забезпечує занурення в емоційно-насичені історії, що апелюють до уяви та етичного чуття учня. Такий підхід дозволяє не лише передавати знання, а й формувати цілісну особистість, здатну до співпереживання, моральної оцінки та саморефлексії. Порівняльна міфологія в контексті гуманізації освіти – це надзвичайно багатий і перспективний напрям, що дозволяє переосмислити роль освіти як не лише інструменту передачі знань, а й простору формування цілісної, культурно свідомої та емпатичної особистості. Концептуалізувати це поєднання можна певним чином, розглядаючи більш детальніше [6, 193].

Отже, порівняльна міфологія – це галузь гуманітарного знання, що вивчає подібності, відмінності, мотиви та структури міфів різних культур. Вона охоплює архетипічні сюжети (наприклад, герой, мудрий старець, апокаліпсис, космогонія); символіку (дерево життя, змії, вогонь, вода, небо тощо); універсальні функції міфу – пояснення світу, формування колективної ідентичності, психологічне осмислення досвіду (К. Юнг, Еліаде, Д. Кемпбелл, К. Леві-Стросс та інші). Порівняльна міфологія справді виходить за межі простого вивчення давніх оповідей, стаючи потужним інструментом гуманізації освітнього процесу. Вона актуалізує проблему культурної різноманітності, водночас відкриваючи шлях до усвідомлення універсальних цінностей. Цей парадокс є джерелом її педагогічної ефективності. Коли учні занурюються у міфи різних народів – від скандинавських саг до африканських легенд, від давньогрецьких трагедій до індійських епосів – вони бачать, як по-різному люди осмислювали світ, вибудовували моральні кодекси та відповідали на фундаментальні питання буття. Це розуміння культурної різноманітності виховує повагу до “іншого”, його світогляду та традицій, що є критично важливим для міжкультурного діалогу [5, 214].

Аналізуючи міфологічні структури, учні можуть краще зрозуміти соціокультурний контекст і розвиток цивілізацій, а також побачити, як міфи продовжують впливати на сучасну культуру, мову

та колективне несвідоме. Міфи є дзеркалом суспільства, що їх створило. Вони відображають соціальну структуру, цінності, страхи, надії та ідеали певного народу в певний історичний період. Міфи – це історії, які, на відміну від сухих фактів, забезпечують занурення в емоційно насичені розповіді. Вони апелюють до уяви та етичного чуття учня, роблячи навчання захоплюючим та незабутнім. Через героїчні подорожі, моральні дилеми богів, або випробування людей, учні не лише отримують знання, а й емоційно співпереживають, що сприяє глибшому засвоєнню матеріалу [4, 18]. Саме через ці наративи та їхній символізм відбувається формування цілісної особистості, здатної до отождолення з міфологічними героями та їхніми випробуваннями, що і розвиває емпатію. Міфи часто є джерелом моральних уроків та етичних конфліктів, що спонукає учнів до обговорення та формування власних моральних суджень. Роздуми над універсальними питаннями, піднятими у міфах (світ життя, смерть, призначення), спонукають до самопізнання та пошуку власного місця у світі. Міфи, як показані у працях К. Юнга, М. Еліаде, Д. Кемпбелла, допомагають опрацьовувати внутрішні конфлікти, страхи, бажання, виражаючи їх у символічній формі та обґрунтовуючи соціальні норми, ритуали, традиції. Міфи – це мова глибинної людськості. Їх включення в освіту сприяє формуванню міжкультурного діалогу, розвитку символічного мислення, психологічній інтеграції досвіду, підвищенню естетичної і моральної чутливості, вихованню самоусвідомлення. Порівняльний аналіз міфів дозволяє учням побачити спільне в культурах, які зовні виглядають різними. Це основа толерантності, взаєморозуміння, побудови миру. Міфологія активізує абстрактне, образне, метафоричне мислення – фундамент для філософії, літератури, мистецтва. Міфи допомагають молодій людині осмислити етапи життя (ініціація, випробування, втрати), долати кризи через архетипічні моделі. Міфи містять у собі моральні дилеми, етичні запити – на матеріалі яких можна будувати діалог про добро і зло, справедливість, відповідальність. Знання міфів власної культури та інших дозволяє учню відчувати приналежність до спільної людської історії. Це формує гідність, повагу до предків і майбутніх поколінь [10, 69].

Саме тому порівняльна міфологія є надзвичайно багатим і перспективним напрямом для гуманізації освіти. Вона дозволяє переосмислити роль освіти не лише як інструменту передачі знань, а й простору формування цілісної, культурно свідомої та емпатичної особистості. Порівняльна міфологія навчає не лише про минуле, а й про вічні питання людського буття, відкриваючи шлях до глибинного самопізнання та розуміння “іншого”. Гуманізація освіти – це орієнтація освітнього процесу на розвиток особистості, її етичного, естетичного, емоцій-

ного та духовного вимірів. Її основними рисами є відмова від суто технократичного, інструментального підходу; акцент на цілісному розвитку учня/студента; включення гуманітарних і культуротворчих компонентів до навчання; опора на діалог культур, емпатію, моральну рефлексію. Це фундаментальна переорієнтація освітнього процесу з акцентом на розвиток особистості в її цілісності та багатогранності. Це не просто передача знань чи формування навичок, а інвестиція у людський капітал у найглибшому сенсі [10, 71]. Відмова від суто технократичного, інструментального підходу означає перехід від уявлення про освіту як про “конвеєр” для виробництва фахівців, де людина розглядається лише як ресурс для економіки. Замість цього, гуманізація визнає цінність людини самої по собі, незалежно від її ринкової ефективності. Вона відмовляється від зведення освіти до набору “інструментів” для досягнення зовнішніх цілей, зосереджуючись на внутрішньому збагаченні. Гуманізована освіта прагне розвивати не лише когнітивні (пізнавальні) здібності, а й усі виміри особистості. Це включає формування моральних принципів, цінностей, здатності до розрізнення добра і зла, розвиток чуття краси, здатності до творчості, розуміння мистецтва та гармонії; навчання емоційному інтелекту, здатності розуміти та керувати власними емоціями, а також емоціями інших, сприяння пошуку сенсу життя, розумінню трансцендентних цінностей, формуванню світогляду, що виходить за межі матеріального [4, 28].

Включення гуманітарних і культуротворчих компонентів до навчання це не просто додаток до основних предметів, а інтегральна частина освітнього процесу. Література, історія, філософія, мистецтво, релігієзнавство, культурологія стають не менш важливими, ніж точні науки, оскільки саме вони формують цілісне розуміння світу та місце людини в ньому. Вони плекають критичне мислення, креативність та здатність до осмислення складних явищ. Ці елементи є наріжними каменями гуманізованої освіти. Визнання та повага до різноманіття світоглядів, сприяє міжкультурному порозумінню та співпраці. Розвиток здатності співпереживати іншим, розуміти їхні почуття та точки зору, що є основою для побудови здорових соціальних відносин та подолання конфліктів. Сприяння здатності учнів до самоаналізу, осмислення власних вчинків та їхніх наслідків, уможливорює формування власної етичної позиції. Гуманізація освіти є не просто педагогічною модою, а глибинною відповіддю на виклики сучасного світу. У столітті технологічного прогресу, глобалізації, але й зростаючої поляризації та дегуманізації певних сфер, саме така освіта може виховати громадян, здатних мислити критично й незалежно, зберігати моральні орієнтири, будувати гармонійні стосунки, розуміти та поважати “іншого”, знаходити сенс у житті та бути

щасливими. Саме такий підхід робить можливим виховання “істинних аристократів духу” – людей, чие внутрішнє багатство та моральна цілісність є їхньою справжньою цінністю [7, 160].

Міфологія може інтегруватись в освіту через уроки літератури (аналіз мотивів героя, мандрів, трансформацій через призму порівняльної міфології); через культурологію (зіставлення міфів народів світу, дискусії про універсальні теми); через психологію (юнгіанський аналіз архетипів у підлітковому віці); через громадянську освіту (розгляд наративів, що формують колективну ідентичність); через естетичне виховання (ілюстрація міфів, створення сучасних варіацій (фільми, комікси, театральні постановки).

Потенційною педагогічною користю вивчення міфології є підвищення мотивації учнів (міфи захоплюють, створюють відчуття причетності до великого наративу), навчання на цінностях (через міфологічні образи можна будувати цілісний світогляд), розвиток критичного мислення, коли учень вчиться бачити, як різні культури по-різному вирішували схожі питання – формуючи багатоперспективне мислення. Порівняльна міфологія може бути інтердисциплінарним модулем. Її варто інтегрувати в кроскультурні та етичні курси, оскільки її символічний потенціал цінний у складному й фрагментованому світі постмодерну, де молодь шукає точки опори [4, 37].

Порівняльна міфологія – це не лише вивчення древніх сюжетів. Це мова, якою людство тисячоліттями говорило про любов, смерть, свободу, страх, честь, надію. Вона є мостом між традицією та сучасністю, між особистістю та колективом, між культурою та освітою. Отже, порівняльна міфологія – це не просто академічна дисципліна, що вивчає спільні та відмінні риси міфів різних культур. У контексті гуманізації освіти вона стає потужним інструментом, що розширює світогляд, виховує емпатію та сприяє глибокому розумінню людського досвіду, адже гуманізація освіти є таким критерієм, який ставить людину, її цінності, потреби та потенціал у центр освітнього процесу та означає не просто передачу знань, а й розвиток особистості, формування критичного мислення, етичних засад, творчості та здатності до соціальної взаємодії [2].

Вивчаючи міфи різних народів, від давньогрецьких до індійських, скандинавських, слов'янських чи африканських, учні усвідомлюють багатство людської уяви та різноманіття способів осмислення світу. Це виводить їх за межі власної культури, розвиваючи міжкультурну компетентність та розуміння того, що існують різні моделі світу, що не обов'язково є “кращими” чи “гіршими”, а просто іншими. Таке бачення запобігає етноцентризму і формує відкритість. Порівняльна міфологія виявляє архетипні мотиви та універсальні сюжети, що повторюються у міфах різних культур:

створення світу, боротьба добра і зла, подорож героя, теми життя, смерті та відродження, випробування, жертвність. Це допомагає усвідомити, що попри культурні відмінності, людський досвід має спільні риси, а фундаментальні питання буття хвилювали людей у всі часи та в усіх кутках світу, сприяючи розвитку емпатії та відчуття приналежності до єдиного людства [10, 71].

Міфи – це мова символів, метафор та алегорій. Вивчення порівняльної міфології допомагає розвивати здатність до символічного мислення, що є ключовим для творчості, розуміння мистецтва, літератури та навіть наукових концепцій та певним чином, вчить бачити глибинні сенси за буквальними образами, що є важливим для критичного аналізу та інтерпретації інформації. Міфи часто є носіями моральних уроків, етичних дилем та цінностей, що формують культурну ідентичність. Аналізуючи поведінку міфологічних персонажів, їхні вибори та наслідки цих виборів, учні можуть краще розуміти складність моральних питань, розвивати власні етичні переконання та формувати уявлення про те, що є правильним і неправильним, а це в свою чергу допомагає виховати відповідальних громадян. Міфологічні архетипи живуть і в сучасному світі: у літературі, кіно, відеоіграх, рекламі. Порівняльна міфологія дає інструменти для декодування сучасної поп-культури, розуміння її глибинних наративів та впливу на свідомість. Це робить навчання актуальним та допомагає учням орієнтуватися у складному інформаційному просторі. Цей процес стане джерелом для розуміння світогляду давніх цивілізацій, їхніх уявлень про космос, богів, героїв, суспільство, основою для подальшого вивчення історії філософії, релігії та літератури, надаючи необхідний контекст для розуміння еволюції людської думки [7].

Міфологічні архетипи не є застарілими реліквіями минулого, вони активно живуть і трансформуються в сучасному світі. Це робить порівняльну міфологію надзвичайно релевантною для сьогоденних учнів. Від “Зоряних воєн” до “Гаррі Поттера”, від супергеройських саг до класичних романів – скрізь ми бачимо варіації на тему подорожі героя (згадаємо Д. Кемпбелла), боротьби світла і темряви, архетипів мудрого наставника, тіні, спокусника. Розуміння цих міфологічних структур дозволяє глибше аналізувати сюжети, характери та їхній психологічний вплив. Багато популярних відеоігор побудовані на міфологічних сюжетах, символіці та архетіпах. Персонажі-боги, героїчні квести, боротьба з чудовиськами, пошуки артефактів – все це прямі відсилання до міфологічних наративів. Сучасні відеоігри можна розглядати як своєрідних спадкоємців давніх міфів, які виконують схожі функції в сучасному суспільстві: вони пояснюють світ, формують ідентичність, пропонують моделі поведінки та дозволяють пережити архе-

типні історії. У багатьох іграх ми зустрічаємо пантеони богів (наприклад, God of War з грецькою та норвезькою міфологією; Smite, де гравці самі керують богами), які взаємодіють з героями або є їхніми антагоністами. Ці персонажі втілюють архетипи влади, мудрості, руйнування, любові тощо. Центральний елемент майже кожної рольової гри (RPG) або пригодницької гри – це “подорож героя” (за концепцією Джозефа Кемпбелла). Головний персонаж отримує поклик до пригоди, проходить випробування, зустрічає наставників і ворогів, переживає кризу, отримує винагороду і повертається зміненним. Приклади включають серії The Legend of Zelda, Final Fantasy, Skyrim. Дракони, мінітаври, грифони, гіганти, зомбі (сучасні версії нежиті) – ці істоти є втіленнями хаосу, невідомого, внутрішніх страхів або зовнішніх загроз. Перемога над ними символізує подолання труднощів, як внутрішніх, так і зовнішніх. The Witcher III: Wild Hunt чудово ілюструє такий приклад, де мисливець на чудовиськ стикається з бестіарієм, що нагадує слов’янську та європейську міфологію. Магічні мечі, талісмани, реліквії, які дарують силу або знання, є прямими відсиланнями до міфологічних об’єктів (наприклад, Грааль, Мійольнір, Ескалібур). Їх пошук часто є центральною частиною квесту, що символізує прагнення до досконалості або розкриття істини. Серія Uncharted або Tomb Raider є яскравими прикладами [11].

Створення світів, руйнація та відродження, полярності світла й темряви, порядок і хаос – ці універсальні міфологічні теми пронизують наратив багатьох ігор. Використання міфологічних елементів у відеоіграх є ефективним з кількох причин. Архетипи та міфологічні сюжети є універсальними для людської психіки (як зазначав К. Юнг), тому вони зрозумілі та резонують з гравцями незалежно від їхнього культурного походження. Знайомі наративні патерни дозволяють гравцям швидше зануритися у світ гри, відчувати зв’язок з персонажами та їхніми випробуваннями. Міфологічні елементи додають глибини та сенсу ігровому досвіду, роблячи його більш ніж просто розвагою; вони часто дозволяють гравцеві пережити власну трансформацію через символічну подорож. Міфологія є чудовою основою для побудови багатого та деталізованого всесвіту гри, що сприяє залученню гравців та створює простір для подальших історій. Отже, відеоігри не просто запозичують елементи з міфів; вони переосмислюють і перевтілюють їх у інтерактивній формі, дозволяючи гравцям стати активними учасниками сучасних героїчних саг. Це підкреслює живучість міфологічного мислення в культурі. Навіть у рекламі використовуються архетипні образи та асоціації, щоб викликати певні емоції та підсвідомі бажання у споживача [11, 231].

Порівняльна міфологія дає інструменти для декодування сучасної поп-культури, розуміння її

глибинних наративів та впливу на свідомість. Це дозволяє учням не просто пасивно споживати інформацію, а критично її аналізувати, бачити приховані змісти та маніпуляції. Вона служить потужним містком до розуміння минулого та формує основу для майбутнього навчання, адже міфи – це не лише історії, а й відображення світогляду давніх цивілізацій, їхніх уявлень про космос, богів, героїв, суспільство, етику та мораль. Вони дають уявлення про те, як люди тисячі років тому осмислювали своє буття, що для них було святым, а що забороненим. Таким чином, порівняльна міфологія не просто збагачує знання учнів про давні культури, вона є ключовим інструментом для розвитку цілісної особистості, здатної критично орієнтуватися у складному інформаційному просторі, розуміти глибинні універсальні людського досвіду та поважати культурне різноманіття світу.

Висновок. Включення порівняльної міфології до освітніх програм, особливо в контексті гуманітарних дисциплін є важливим кроком до гуманізації освіти. Вона дозволяє вийти за рамки суто фактологічного навчання, торкнутися глибинних пластів людської психіки та культури. Це не просто вивчення давніх історій, а формування особистості, здатної до критичного мислення, емпатії, культурної відкритості та осмислення власного місця у світі, що стає все більш взаємопов'язаним, але водночас поляризованим. Розуміння спільних коренів людства через міфи є важливим елементом для виховання повноцінних та відповідальних громадян. Порівняльна міфологія виступає не лише як гуманітарна дисципліна, а як засіб формування гуманістичного освітнього середовища. Її інтеграція в освітні практики сприяє зміцненню акцентів з формального засвоєння знань на формування ціннісних орієнтирів, міжкультурної компетентності та моральної відповідальності. Таким чином, порівняльна міфологія сприяє переходу від інформаційного до гуманістичного типу освіти – освіти, що формує людину як суб'єкта культури, етики й діалогу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрущенко В. Реальність освіти: проблеми деміфологізації. *Роздуми про освіту: Статті, нариси, інтерв'ю*. Київ: Знання України, 2004. С. 367–385.
2. Корсак К. Небезпека міфів для стратегічного планування освіти і науки в XXI столітті. *Рідна школа*. № 9 (932). 2007. С. 44–46.
3. Рик С. Педагогічна міфологія в українському освітньому просторі. *Рідна школа*. № 11. 2012. С. 10–17.
4. Arvidsson S. *Aryan Idols. Indo-European Mythology as Science and Ideology*. University of Chicago Press. 2006. 365 p.
5. Dickson K. Bibliography-in-Progress of Texts on Myths & Comparative Mythology. *Science Purdue University*. Vol. 12 (4). 2009. pp. 212–220.
6. Doherty L. Theory and the Teaching of Mythology. *The Classical World*. Vol. 98, No. 2. 2005. pp. 193–197.

7. Goldstein L. The Pedagogical Power of Myth in Teacher Education. *The Journal of Educational Thought (JET) / Revue de la Pensée Éducative*. Vol. 37. No. 2. 2003. pp. 157–176.
8. Mesquida P., Mauricio F., Bernz E. The Pestalozzi Method: Mathematics as a Way to the Truth. *Creative Education*. 8:1088-1098. 2017. pp. 175–183. DOI : 10.4236/ce.2017.87078
9. Ross R.M., Greenhill, Simon J., Atkinson, Quentin D. Population structure and cultural geography of a folktale in Europe. *Proceedings of the Royal Society B. Biological Sciences*. Vol. 280. No. 1756. 2013. pp. 168–181.
10. Sluijs M. The Traditional Cosmologies. The Global Mythology of Cosmic Creation and Destruction. *Science Culture around the world*. Vol. 4 (6). 2011. pp. 68–76.
11. Vlachaki M., Kokkinos G., Papandreou Z. Approaching my thology in the history curriculum of compulsory education in Greece. *History Education Research Journal*. Vol. 16 (2). 2019. pp. 229–247. DOI: <https://doi.org/10.18546/HERJ.16.2.06>

REFERENCES

1. Andrushchenko, V. (2004). Realist osvity: problemy demifolohizatsiyi. Rozdumy pro osvitu: Staty, narysy, intervyu [The Reality of Education: Problems of Demythologizing. Reflections on Education: Articles, Essays, Interviews]. Kyiv, pp. 367–385. [in Ukrainian].
2. Korsak, K. (2007). Nebezpeka mifiv dlya stratezhichnoho planuvannya osvity i nauky v XXI stolitti [The danger of myths for strategic planning of education and science in the 21st century]. *Native school*. No. 9 (932). pp. 44–46. [in Ukrainian].
3. Ryk, S. (2012). Pedahohichna mifolohiya v ukrayinskomu osvitnomu prostori [Pedagogical mythology in the Ukrainian educational space]. *Native school*, No. 11. pp. 10–17. [in Ukrainian].
4. Arvidsson, S. (2006). *Aryan Idols. Indo-European Mythology as Science and Ideology*. University of Chicago Press. 365 p. [in English].
5. Dickson, K. (2009). Bibliography-in-Progress of Texts on Myths & Comparative Mythology. *Science Purdue University*. Vol. 12 (4). pp. 212–220. [in English].
6. Doherty, L. (2005). Theory and the Teaching of Mythology. *The Classical World*. Vol. 98, No. 2. pp. 193–197. [in English].
7. Goldstein, L. (2003). The Pedagogical Power of Myth in Teacher Education. *The Journal of Educational Thought (JET) / Revue de la Pensée Éducative*. Vol. 37. No. 2. pp. 157–176. [in English].
8. Mesquida, P., Mauricio, F. & Bernz, E. (2017). The Pestalozzi Method: Mathematics as a Way to the Truth. *Creative Education*. 8:1088-1098. pp. 175–183. DOI: 10.4236/ce.2017.87078 [in English].
9. Ross, R.M., Greenhill, Simon J., Atkinson, Quentin D. (2013). Population structure and cultural geography of a folktale in Europe. *Proceedings of the Royal Society B. Biological Sciences*. Vol. 280. No. 1756. pp. 168–181. [in English].
10. Sluijs, M. (2011). The Traditional Cosmologies. The Global Mythology of Cosmic Creation and Destruction. *Science Culture around the world*. Vol. 4 (6). pp. 68–76. [in English].
11. Vlachaki, M., Kokkinos, G. & Papandreou, Z. (2019). Approaching my thology in the history curriculum of compulsory education in Greece. *History Education Research Journal*. Vol. 16 (2). pp. 229–247. DOI: <https://doi.org/10.18546/HERJ.16.2.06> [in English].

Стаття надійшла до редакції 30.07.2025